

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14 stycznia 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. ,po rozpatrzeniu wniosku z dnia 15 października 2018 r. , odmówił P. C. (1) prawa do renty rodzinnej po zmarłej w dniu 19 sierpnia 2018 r. H. C.. W treści uzasadnienia Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał , że w dniu 1 października 2015 r. P. C. (1) rozpoczęła naukę w (...), a zakończyła ją w dniu 30 września 2018 r. Fakt zaś ,że od 1 października 2018 r. P. C. (1) oczekuje na egzamin dyplomowy , co zdaniem organu rentowego nie jest nauką , nie uprawnia jej do dalszego otrzymywania renty rodzinnej.

/decyzja k.41 akt ZUS/

W dniu 20 lutego 2019 r. pełnomocnik P. C. (2) złożył odwołanie od w/w decyzji wnosząc o jej zmianę i przyznanie P. C. (2) prawa do renty rodzinnej po zmarłej matce H. C. od dnia 1 października 2018 r. oraz o zasądzenie od organu rentowego na rzecz wnioskodawczyni odsetek ustawowych od kwot: a) 2 528,25 zł od dnia 11 października 2018 r. do dnia zapłaty , b) 2 528,25 zł od dnia 11 listopada 2018 r. do dnia zapłaty , c) 1 386,46 zł od dnia 11 grudnia 2018 r. do dnia zapłaty. W uzasadnieniu odwołania pełnomocnik P. C. (2) wskazał ,że decyzja (...) Oddział w T. jest niezgodna z prawem , gdyż wnioskodawczyni otrzymała pozytywną decyzję wydaną przez odpowiednie władze uczelni o przedłużeniu jej semestru w celu sporządzenia pracy licencjackiej i do dnia złożenia egzaminu dyplomowego pozostawała studentem. Pełnomocnik P. C. (2) wniósł o zasądzenie od organu rentowego na rzecz wnioskodawczyni kosztów postępowania , w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

/odwołanie k.2 – 5 odwrót/

W dniu 18 marca 2019 r. do Sądu Okręgowego w Łodzi wpłynęła odpowiedź organu rentowego na w/w odwołanie w której wniesiono o jego oddalenie. Pełnomocnik organu rentowego wskazał , że zaskarżoną decyzją z dnia 14 stycznia 2019 r. odmówił wnioskodawczyni prawa do renty rodzinnej w okresie od 1 października 2018 r. do 30 listopada 2018 r. , a decyzją z dnia 5 lutego 2019 r. wznowił wypłatę renty rodzinnej od 1 grudnia 2018 r. tj. od miesiąca w którym zgłoszono wniosek do dnia 31 marca 2019 r. (w związku z kursem w Szkole (...)). W ocenie pełnomocnika organu rentowego , wnioskodawczyni ukończyła naukę w dniu 30 września 2018 r. i do tego dnia posiadała prawo do renty rodzinnej. Sam zaś fakt posiadania statusu studenta w związku z oczekiwaniem na egzamin dyplomowy nie uprawniał wnioskodawczyni do renty rodzinnej po dniu 30 września 2018 r.

/odpowiedź na odwołanie k.17 – 19/

Na rozprawie w dniu 15 maja 2019 r. pełnomocnik organu rentowego wniósł o oddalenie odwołania , a pełnomocnik wnioskodawczyni poparł złożone odwołanie ograniczając żądanie do okresu od 1 października 2018 r. do 30 listopada 2018 r. i wnosząc o zasądzenie odsetek od kwoty 2 165,72 zł od października 2018 r. do dnia zapłaty oraz od listopada 2018 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

/stanowiska stron min.00:02:34 – 00:11:59 rozprawy z dnia 15 maja 2019 r. , płyta CD k.32/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny :

Wnioskodawczyni P. C. (1) urodziła się (...)

/okoliczność bezsporna/

Matka wnioskodawczyni H. C. zmarła 19 sierpnia 2018 r.

/okoliczność bezsporna/

Decyzją z dnia 17 września 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. przyznał P. C. (1) rentę rodzinną po zmarłej matce H. C.. W treści decyzji wskazano ,że renta rodzinna przysługuje w okresie od 19 sierpnia 2018 r. (tj. od dnia śmierci matki) do 30 września 2018 r.

/decyzja k.29 - 30 odwrót akt ZUS/

W dniu 15 października 2018 r. P. C. (1) złożyła wniosek o dalszą wypłatę renty rodzinnej , po którego rozpatrzeniu wydano zaskarżoną decyzję.

/wniosek k.32 , decyzja k.41 akt ZUS/

W dniu 1 października 2015 r. P. C. (1) rozpoczęła studia licencjackie na Wydziale Nauk (...) Głównej Gospodarstwa (...) w W.. Planowy termin zakończenia studiów został określony na dzień 30 września 2018 r.

/zaświadczenie z dnia 25 stycznia 2019 r. k.7 akt ZUS/

H. C. w okresie 2 lat przed swoją śmiercią chorowała na nowotwór , a jej stan zdrowia wymagał stałej opieki ze strony córki oraz pozostałych członków rodziny. Z uwagi na stan zdrowia matki oraz jej śmierć , P. C. (1) nie była w stanie ukończyć studiów w przewidzianym przez uczelnię terminie.

/zeznania wnioskodawczynie min.00:12:58 – 00:25:33 rozprawy z dnia 15 maja 2019 r. , płyta CD k.32/

W związku z trudną sytuacją osobistą wnioskodawczynie , Szkoła Główna Gospodarstwa (...) w W. udzieliła jej zgody na kontynuowanie studiów po 30 września 2018 r. W okresie od września 2018 r. do stycznia 2019 r. wnioskodawczynie przygotowywała pracę licencjacką m.in. odbywała konsultacje z promotorem.

/zeznania wnioskodawczynie min.00:12:58 – 00:25:33 rozprawy z dnia 15 maja 2019 r. , płyta CD k.32 , zaświadczenie k.15/

W dniu 25 stycznia 2019 r. P. C. (1) złożyła pracę licencjacką , a przewidywany termin obrony został określony na dzień 5 marca 2019 r.

/zaświadczenie z dnia 25 stycznia 2109 r. k.7 akt ZUS/

W marcu 2019 r. P. C. (1) obroniła pracę licencjacką.

/zeznania wnioskodawczynie min.00:12:58 – 00:25:33 rozprawy z dnia 15 maja 2019 r. , płyta CD k.32/

Decyzją z dnia 5 lutego 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. przyznał P. C. (1) rentę rodzinną na okres od 1 grudnia 2018 r. do 31 marca 2019 r.

/decyzja k.45 - 46 akt ZUS/

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał w oparciu o dowody z dokumentów zawarte w aktach ZUS i załączone do akt sprawy, a także w oparciu o zeznania wnioskodawczynie , nie znajdując podstaw do zakwestionowania ich wiarygodności.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługiwało na uwzględnienie w zasadniczym zakresie.

Podstawę prawną rozstrzygnięcia stanowi przepis art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1270), zgodnie z którym dzieci własne, drugiego małżonka i przysposobione mają prawo do renty rodzinnej:

1) do ukończenia 16 lat;

2) do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia, albo

3) bez względu na wiek, jeżeli stały się całkowicie niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolne do pracy w okresie, o którym mowa w pkt 1 lub 2.

W ocenie Sądu, pomimo że Szkoła Główna Gospodarstwa (...) w W. określiła planową datę ukończenia przez P. C. (1) studiów licencjackich na dzień 30 września 2018 r., w dacie tej z całą pewnością nie zakończyła ona nauki, a tym bardziej nie utraciła wówczas statusu studenta. Zgodnie bowiem z art. 76 ust. 1 w związku z ust. 7 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 r. (Dz. U. z 2018 r., poz. 1668) warunkiem ukończenia studiów i uzyskania dyplomu jest złożenie egzaminu dyplomowego, a datą ukończenia studiów jest data złożenia egzaminu dyplomowego. Podkreślenia wymaga również fakt, że Szkoła Główna Gospodarstwa (...) w W. nigdy nie skreśliła wnioskodawczyni z listy studentów, ale co istotne, wyraziła zgodę na kontynuowanie przez nią nauki po 30 września 2018 r. Zasadniczo należy jednak przyjąć, że zgodnie z przepisem art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej prawo do renty przysługuje dziecku, które ma "ukończyć" naukę w szkole. Wynika więc z tego, że przesłanką wynikającą z tego przepisu jest kontynuowanie nauki. Kontynuacja jest zaś możliwa jedynie w razie jej faktycznego rozpoczęcia i podjęcia działań zmierzających do ukończenia szkoły. W tej sytuacji konieczne są ustalenia faktyczne dotyczące przyczyn nieuczęszczania na zajęcia lub inaczej rzecz ujmując chęci kontynuowania nauki. Jest jasne, że przyczyny takie jak choroba, czy niepełnosprawność mogą usprawiedliwiać nawet długie okresy nieobecności na zajęciach i nie mogą być traktowane jako przyczyny wyłączające prawo do renty rodzinnej. Jednak w każdej sytuacji konieczne są ustalenia faktyczne dotyczące chęci (zamiaru) kontynuowania nauki. Przepisem art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie jest objęty przypadek "nauki w szkole" sprowadzający się wyłącznie do formalnego legitymowania się statusem ucznia, jeżeli ubezpieczony nie wykonuje faktycznie obowiązków objętych programem nauczania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 lipca 2013 r. I UK 32/2013 niepublikowany).

W niniejszej sprawie nie ulega wątpliwości, że wnioskodawczyni nie mogła ukończyć nauki w przewidzianym przez uczelnię terminie z uwagi na okoliczności od niej niezależne tj. chorobę i śmierć matki, a nadto, że wołą P. C. (1) z całą pewnością było kontynuowanie nauki celem ukończenia kierunku studiów i uzyskania tytułu licencjata, a wskazuje na to choćby fakt uczęszczania w spornym okresie na konsultacje z promotorem pracy licencjackiej oraz późniejsza obrona pracy licencjackiej. Reasumując, brak ukończenia przez wnioskodawczynię studiów w przewidzianym terminie był usprawiedliwiony, a wobec faktycznego kontynuowania przez nią nauki po tej dacie, posiadała ona prawo do renty rodzinnej także w spornym okresie tj. od 1 października 2018 r. do 30 listopada 2018 r.

Wobec powyższego Sąd, na podstawie art. 477¹⁴§2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał P. C. (1) prawo do renty rodzinnej po zmarłej matce za okres od 1 października 2018 r. do 30 listopada 2018 r.

W odniesieniu zaś podnoszonego przez pełnomocnika wnioskodawczyni roszczenia o zasądzenie odsetek od kwoty 2 165,72 zł od października 2018 r. do dnia zapłaty oraz od listopada 2018 r. do dnia zapłaty, wskazać należy, że Sąd nie znalazł podstaw do jego uwzględnienia. Zgodnie z art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. 2019 poz. 300) jeżeli Zakład - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności. Natomiast zgodnie z art. 481 § 1 k.c. jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

Przesłanką powstania obowiązku organu rentowego wypłaty odsetek jest opóźnienie tego organu w ustaleniu prawa do świadczenia pieniężnego z ubezpieczenia społecznego lub wypłaty tego świadczenia. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażono pogląd, że zawarte w art. 85 ust. 1 ustawy określenie "nie ustalił prawa do świadczenia" oznacza zarówno nie wydanie w terminie decyzji przyznającej świadczenie, jak i wydanie decyzji odmawiającej przyznania świadczenia, mimo spełnienia warunków do jego uzyskania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9.3.2001 r., II UKN 402/00, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 501). Natomiast zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2005 r. I UK 159/04 (opubl: Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych rok 2005, Nr 19, poz. 308, str. 900): „wydanie przez organ rentowy niezgodnej z prawem decyzji odmawiającej wypłaty świadczenia w sytuacji, gdy było możliwe wydanie decyzji zgodnej z prawem, w szczególności, gdy ubezpieczony wykazał wszystkie przesłanki świadczenia, oznacza, że opóźnienie w spełnieniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność, choćby nie można było mu zarzucić niestaranności w wykładni i zastosowaniu prawa”.

W ocenie Sądu Okręgowego, na etapie wydawania zaskarżonej decyzji organ rentowy nie dysponował materiałem dowodowym, który pozwoliłby przyznać wnioskodawczyni prawo do renty rodzinnej. Nie można więc na etapie podejmowania decyzji przez ZUS dopatrzeć się błędu np. niewypłacenia świadczenia w ciągu 30 dni skutkującego możliwością wypłaty odsetek i tym samym Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie w pozostałym zakresie.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art.98 k.p.c. zasądzając od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. na rzecz P. C. (1) kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika Sąd ustalił zgodnie z § 9 ust.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 r. , poz.265).

S.B.